



Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE
Broj: 02 - 264/2
Podgorica, 17.03.2022. godine

Na osnovu člana 40, 139,140, 141, 143 i 144 Zakona o elektronskim medijima („Sl. list Crne Gore“, br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16, 92/17 i 82/20) i člana 18 i 116 Zakona o upravnom postupku („Sl. list Crne Gore“, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po službenoj dužnosti, direktor Agencije za elektronske medije donosi

R J E Š E N J E

1. Privrednom društvu „Radio Televizija Podgorica“, d.o.o, emiteru opšteg televizijskog programa „Gradska televizija“, izriče se upozorenje kao upravno-nadzorna mjera zbog kršenja odredbi člana 85 stav 1 i 89 stav 1 Zakona o elektronskim medijima, čl. 13 st. 1 i 2, 37 stav 1 i 57 stav 2 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama („Sl. list Crne Gore“, br. 36/11), jer, na zahtjev Agencije, nije dostavio zaključeni ugovor o sponzorisaniu programskog sadržaja „Lice Podgorice“ i zbog toga što je dana 21. februara 2022. godine, u okviru emisije „Lice Podgorice“, u terminu od 17:02:40 do 18:13:13 sati (1 sat 10 minuta 33 sekunde):
 - a) emitovao prikrivenu komercijalnu audiovizuelnu komunikaciju,
 - b) propustio da oglašavanje (telepromociju) učini prepoznatljivim i odvojenim od ostalih programskih sadržaja,
 - c) direktno podsticao na kupovinu usluga sponzora programskog sadržaja.
2. Upozorenje iz tačke 1 ovog Rješenja se izriče zbog:
 - a) kršenja zabrane emitovanja prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije (član 85 stav 1 Zakona o elektronskim medijima i član 13 st. 1 i 2 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama),
 - b) kršenja obaveze da telepromociju, kao vid oglašavanja, učini lako prepoznatljivom i vizuelno odvojenom od ostalih programskih sadržaja (član 89 stav 1 Zakona o elektronskim medijima i član 37 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama),
 - c) kršenje uslova da sponzorisanu programi ne smiju direktno podsticati na kupovinu robe ili usluga sponzora, posebnim promotivnim upućivanjem na tu robu i usluge (član 95 stav 1 tačka 2 Zakona o elektronskim medijima i član 61 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama),
 - d) kršenja obaveze emitera da Agenciji, na njen zahtjev, dostavi zaključeni ugovor o sponzorisaniu programa (član 57 stav 2 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama).
3. Nalaže se Privrednom društvu „Radio Televizija Podgorica“, da:
 - a) usaglasu emitovanje programskih sadržaja u okviru televizijskog programa „Gradska televizija“ sa standardima definisanim u Zakonu o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.
 - b) dostavi Agenciji zaključen ugovor ili druge akti kojima su regulisana prava i obaveze u vezi sa sponzorisaniem programskog sadržaja „Lice Podgorice“.
4. Privredno društvo „Radio Televizija Podgorica“ je dužno da, u skladu sa članom 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, u okviru televizijskog programa „Gradska televizija“, objavi informaciju o izrečenoj mjeri iz tačke 1 ovog rješenja koja glasi:

„Agencija za elektronske medije izrekla je javnom emiteru opšteg televizijskog programa 'Gradska televizija' upozorenje jer je dana 21. februara 2022. godine, u okviru emisije 'Lice Podgorice' emitovao prikriveno oglašavanje i propustio da telepromociju, kao vid oglašavanja, učini lako prepoznatljivom i odvojenom od ostalih programskih sadržaja. Emiter je upozoren i zbog toga što je sponzorisanom emisijom vršio direktno podsticanje na kupovinu usluga sponzora, što je zabranjeno Zakonom.“

5. Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
6. Ovo rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcq.org.
7. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

O b r a z l o ž e n j e

Redovnim monitoringom emitovanog opšteg televizijskog programa „Gradska televizija“, privrednog društva „Radio Televizija Podgorica“ d.o.o. (u daljem tekstu: emiter), Agencija za elektronske medije (u daljem tekstu: Agencija) je konstatovala da je dana 21. februara 2022. godine, emitovao program „Lice Podgorice“ u terminu od 17:02:40 do 18:13:13 sati (1 sat 10 minuta 33 sekunde).

Imajući u vidu standarde o komercijalnim AVM komunikacijama i učešću ovih sadržaja u sklopu emitovanog programskog sadržaja, Agencija je pokrenula postupak za utvrđivanje da li je došlo do kršenja Zakona o elektronskim medijima, Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama (u daljem tekstu: „Pravilnik“) i tač. 2.3. izdatog Odobrenja za emitovanje O-TV-J-01.

Saglasno nadležnostima ustanovljenim članom 138 Zakona i članom 112 Zakona o upravnom postupku, a u cilju utvrđivanja da li je emitovanjem spornih programskih sadržaja došlo do kršenja Zakona, Pravilnika i Odobrenja za emitovanje, Agencija je od emitera zatražila pisano izjašnjenje (akt br. 02-264/1 od 28.02.2022. godine).

Dana 02.03.2022. godine, emiter je dostavio pisano izjašnjenje povodom navedenog zahtjeva, u kom navodi da *„U emisiji Lice Podgorice koja se emitovala na Gradskoj TV, dana 21.02.2022. godine, čitanje PR poruke sponzora navedene emisije nije bilo obilježeno oznakom 'telepromocija' iz razloga što je sponzor emisije jasno naznačen na najavnoj i odjavnoj špici same emisije, čime se između ostalog ukazuje i na promotivne sadržaje sponzora, kompanije Mtel. Napominjemo da je predmetna kompanija MTel klijent marketinške agencije Creative Group Aquarius d.o.o. koja za njih obavlja zakup oglasnog prostora. RTV Podgorica sa navedenom agencijom ima generalnii godišnji ugovor te tako ne sklapamo zasebne ugovore za pojedinačne klijente. Realizacija se vrši putem dispozicije/naloga od strane Agencije ka RTV Podgorica, a na osnovu ponuda.“*

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnog sadržaja došlo do kršenja propisanih standarda o komercijalnim AVM komunikacijama, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- oglašavanje je komercijalna audiovizuelna komunikacija koja podrazumijeva emitovanje bilo kog oblika obavještenja, uz određenu naknadu ili radi samopromovisanja, od strane pravnog ili fizičkog lica, a koje ima za cilj da predstavi i skrene pažnju na određeni proizvod ili uslugu, uključujući nepokretnosti, prava, obaveze, odnosno da motiviše potrošače da koriste, odnosno kupe taj proizvod ili uslugu, uz finansijsku naknadu (član 8 stav 1 tač. 14 Zakona i član 4 stav 1 tačka b) Pravilnika),
- prikrivena komercijalna audiovizuelna komunikacija je predstavljanje riječima ili slikama robe, usluga, imena, zaštitnog znaka ili aktivnosti proizvođača roba ili pružaoca usluga u radijskim i/ili TV programima kada je cilj takvog predstavljanja oglašavanje i moglo bi dovesti javnost u zabludu u vezi sa njegovom prirodom. Takvo se predstavljanje naročito smatra namjernim ako je izvršeno u zamjenu za plaćanje ili za sličnu naknadu/protivuslugu (član 8 stav 1 tač. 15 Zakona i član 13 st. 1 i 2 Pravilnika),
- sponzorstvo je komercijalna audiovizuelna komunikacija koja podrazumijeva učešće fizičkog ili pravnog lica, koje se ne bavi djelatnošću pružanja AVM usluga, niti proizvodnjom audiovizuelnih radova, u finansiranju radijskih i/ili televizijskih programa, s ciljem da promoviše svoje ime, zaštitni znak, ugled, aktivnosti, proizvode ili usluge (član 8 stav 1 tač. 17 Zakona i član 4 stav 1 tačka n) Pravilnika),
- zabranjene su prikrivene i prevarne komercijalne audiovizuelne komunikacije (član 85 stav 1 Zakona i član 13 stav 1 Pravilnika),

- članom 88 Zakona predviđeno je da komercijalna audiovizuelna komunikacija mora biti jasno prepoznatljiva i može biti u obliku: radijskog i televizijskog oglašavanja, telešopinga, sponzorstva i plasmana proizvoda,
- član 89 stav 1 Zakona i član 37 stav 1 Pravilnika predviđaju da radijsko i televizijsko oglašavanje i telešoping moraju biti lako prepoznatljivi i audio, vizuelno i/ili prostorno odvojeni od ostalih programskih sadržaja,
- članom 95 st. 1 tačka 2 Zakona i članom 61 Pravilnika je propisano da sponzorirani programi ne smiju direktno podsticati na kupovinu ili iznajmljivanje robe ili usluga, naročito posebnim promotivnim upućivanjem na tu robu i usluge,
- članom 57 stav 2 Pravilnika je propisano da je emiter dužan da Agenciji, na njen zahtjev, dostavi zaključeni ugovor o sponzorisanju programa.

Na osnovu uvida u snimak emitovanog sadržaja, kao i izjašnjenja emitera može se konstatovati sljedeće:

1. Emiter je dana 21.02.2022. godine, emitovao program „Lice Podgorice“ u terminu od 17:02:40 do 18:13:13 sati (1 sat 10 minuta 33 sekunde).
2. Na početku i na kraju navedenog sadržaja na podijeljenom ekranu prikazani su naziv emisije i sponzor iste. Na lijevoj strani ekrana, na bijeloj podlozi, crnim slovima piše „*Prijatelj emisije*“, ispod toga stoji logo kompanije „M:tel“ (crvena podloga i bijela slova) i slogan „*Imate prijatelje*“. Na desnoj strani ekrana emitovan je naziv sadržaja „Lice Podgorice“ (bijela slova na narandžastoj i plavoj podlozi). U periodu od 17:03:12 do 17:04:19 sati (1 minut 7 sekundi), emitovano je obavještenje voditeljke o ponudi kompanije „M:tel“, čiji je opis dat je u tački 3.
3. Voditeljka u studiju: „Prijatelj naše emisije, kompanija 'M:tel' pripremila je novu ponudu za korisnike kablovske televizije, interneta i fiksne telefonije. Ponuda omogućava tv sadržaje za sve uzraste i ukuse. Vrhunski fudbal, nove serije i filmove i najveći izbor tv kanala sa najboljim internetom za sve što im treba. Uz nevjerovatan popust na pretplatu od čak minus 50 odsto u prvih šest mjeseci, korisnici sada imaju mogućnost da odaberu i najsavremenije mobilne uređaje uz popust do čak pet stotina eura. Korisnici svih Box paketa mogu da odaberu najsavremenije pametne telefone i satove iz ponude uz snižene cijene i kupe ih na 24 mjesečne rate. Posebnu ponudu imamo za nove korisnike Box 4 paketa koji, pored svih navedenih benefita, dobijaju i poklon telefon. Više informacija o cjelokupnoj ponudi M:tel-a korisnici mogu naći na Facebook stranici 'M:tel Imate prijatelje', veb sajtu, kao i pozivom korisničkog servisa na broj 1600.“
4. Dok voditeljka čita ponudu, na stolu ispred nje se nalaze čaša i zastavica kompanije „M:tel“. Na čaši crvene boje bijelim slovima piše „M:tel“. Zastavica je bijele boje, prošarana crvenim detaljima, na njoj su takođe utisnuti logo i slogan kompanije „M:tel“ („M:tel“; „Imate prijatelje“). Kadar sa ova dva predmeta se koristi kao pokrivalica sve vrijeme dok voditeljka čita ponudu. Povremeno se krupno kadiraju. Isto obavještenje, uz iste pokrivalice, voditeljka je pročitala i na kraju emisije u terminu od 18:11:26 do 18:12:29 sati (1 minut 3 sekunde).
5. Analizirano obavještenje, je promotivnog karaktera i nedvosmisleno se može smatrati oglašavanjem, odnosno telepromocijom, jer su u njemu plasirane informacije od značaja samo za određenu kompaniju („M:tel“), a koje su se odnosile na isticanje njenog poslovanja, prednosti saradnje sa njom (ostvarivanje benefita), kao i ponude i dostupnosti njenih usluga na tržištu. To potvrđuje i navod iz izjašnjenja emitera koji kaže da se radi o „*PR poruci sponzora*“. Stav emitera da isto „*nije bilo obilježeno oznakom 'telepromocija' iz razloga što je sponzor emisije jasno naznačen na najavnoj i odjavnoj špici same emisije, čime se između ostalog ukazuje i na promotivne sadržaje sponzora*“, ne oslobađa emitera od odgovornosti za izostanak označavanja obavještenja kao oglasnog sadržaja (telepromocije). To ukazuje i da je emiter zanemario činjenicu da je članom 95 stav 1 tačka Zakona da sponzorirani programi ne smiju direktno podsticati na kupovinu ili iznajmljivanje robe ili usluga, naročito posebnim promotivnim upućivanjem na tu robu i usluge.
6. Zbog izostanka adekvatnog označavanja, navedeni djelovi predmetnog programskog sadržaja mogu se okarakterisati kao prikriena komercijalna audiovizuelna komunikacija, odnosno prikrivano oglašavanje konkretnog poslovnog subjekta („M:tel“ kompanija) sa jasno promotivnim elementima.

7. Postojanje prikrivenog oglašavanja u predmetnom obavještenju (prisustvo promotivnog elementa u cilju oglašavanja, dovođenje gledalaca u zabludu) može se sagladati na osnovu nekoliko elemenata i to:
- predstavljen je konkretni poslovni subjekt (privredno društvo „M:tel“), odnosno ponuda njenih usluga i proizvoda, na način da se preporučuje saradnja sa njima i kupovina usluga.
 - voditeljka je preuzela uslogu prezentera subjekta i njegove ponude i obraćala se gledaocima kao potencijalnim korisnicima i kupcima usluga i proizvoda iz ponude ove kompanije.
 - obavještenje o ponudi „*prijatelja naše emisije*“, moglo je dovesti u zabludu gledaoce u pogledu njegove stvarne prirode, jer je isto formulisano na način koji je pogodan da uvjeri da je riječ o uredničkom, a ne sadržaju komercijalne (oglasne) prirode, jer isti nije bio odvojen od ostalih djelova emisije. Da je predmetno obavještenje imalo dominantno promotivni karakter, posebno ukazuje i to što su, kao pokrivalice korišćeni kadrovi sa promotivnim materijalom sponzora (čaše i zastavice sa vidljivim logom i sloganom kompanije "M:tel").
 - predstavljanje se naročito može smatrati namjernim jer je izvršeno u zamjenu za sponzorsku naknadu. Naime, novodi emitera iz izjašnjenja da je „*sponzor emisije jasno naznačen na najavnoj i odjavnoj špici same emisije, čime se između ostalog ukazuje i na promotivne sadržaje sponzora*“, ukazuju da je on omogućio da se „*promotivni sadržaji sponzora*“ uključe u samu emisiju.
8. Iako je Zahtjevom za izjašnjenje to od njega traženo, emiter nije dostavio zaključen ugovor (ugovore) o sponzorisanju predmetnog programskog sadržaja i druge akte kojima su regulisana prava i obaveze u vezi sa oglašavanjem, sponzorisanjem ili plasmanom proizvoda u ovom sadržaju. Obrazloženje dato u izjašnjenju da emiter ima sa marketinškom agencijom „*generalni godišnji ugovor te tako ne sklapa zasebne ugovore za pojedinačne klijente*“, kao i da se „*...Realizacija vrši putem dispozicije/naloga od strane Agencije ka (emiteru), a na osnovu ponuda*“, ne oslobađa emitera odgovornosti za kršenje obavez da na zahtjev Agencije dostavi akte kojima su regulisana prava i obaveze u vezi sa sponzorisanjem predmetnog sadržaja.

Na osnovu navedenog, a uvažavajući činjenicu da je saglasno tački 7.1 izdatog Odobrenja za emitovanje O-R-K-10 od 26.07.2021. godine, emiter odgovoran za sve objavljene sadržaje, može se utvrditi da je objavljivanjem programskog sadržaja prekršio čl. 85 st. 1, čl. 89 st. 1, 95 st. 1 tač. 2 Zakona, kao i čl. 13 st. 1 i 2, 37 stav 1 i 52 stav 2 Pravilnika.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktor Agencije je, saglasno čl. 140 i 141 Zakona, donio odluku kojom se emiteru izriče upravno-nadzorna mjera upozorenja i nalaže da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru programa „Gradska televizija“ sa standardima definisanim u Zakonu, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.

Emiteru je naloženo i da u skladu sa čl. 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima izrečenu mjeru upozorenja objavi u svom programu.

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

Dostavljeno:

- Privrednom društvu „Radio Televizija Podgorica“ d.o.o
- Savjet Agencije za elektronske medije
- Sektor za pravne i ekonomske poslove
- Arhiva

DIREKTOR
Goran Vuković

